

Bestuurlijk Overleg 19 december 2013: bestuurlijke afspraken Rijk (VWS, VenJ), VNG en IPO over Bureaus Jeugdzorg

Vooraf en aanleiding

Gemeenten zijn zich intensief aan het voorbereiden op de invoering van de nieuwe jeugdwet¹. De nieuwe Jeugdwet zoals die inmiddels door de Tweede Kamer is aanvaard, heeft ook gevolgen voor de Bureaus Jeugdzorg (BJZ). De uitvoering van de maatregelen van jeugdbescherming (JB) en jeugdreclassering (JR) wordt een taak van gecertificeerde instellingen. De verantwoordelijkheid voor de continuïteit van de uitvoering van deze maatregelen ligt in 2015 bij gemeenten. De Jeugdwet regelt met een wijziging van de Wmo dat het AMK en het SHG worden geïntegreerd tot een AMHK. De gemeenten organiseren daarnaast de toegang tot de vrijwillige jeugdhulp en het gedwongen kader. Het overgrote deel van de taken van een BJZ is dus ook in het nieuwe stelsel relevant en de medewerkers van een BJZ die deze taken uitvoeren zijn ook in 2015 nodig. Hierbij is niet gezegd dat zij die werkzaamheden bij de huidige instelling of diens rechtsopvolger kunnen uitvoeren.

Vanwege de wettelijke verantwoordelijkheid die provincies hebben om de functies van BJZ tot 31 december 2014 volledig operationeel te houden, zijn specifiek maatregelen nodig om te voorkomen dat een gebrek aan perspectief leidt tot een ongecontroleerde afbouw van BJZ's voordat gemeenten verantwoordelijk worden.

Om zich op de nieuwe situatie voor te bereiden, is door de BJZ's aangegeven dat zij op korte termijn duidelijkheid nodig hebben over welke functies gemeenten bij hen afnemen, welke budget zij beschikbaar stellen voor deze functies en in hoeverre zij personeel van het huidige bureau jeugdzorg willen inzetten in het nieuwe stelsel. Deze duidelijkheid is op korte termijn nodig aangezien de BJZ's voldoende tijd nodig hebben om zich voor te kunnen bereiden op een reorganisatie (sociaal plan, afspraken met UWV, accountantsverklaring).

Het Rijk, VNG en het IPO constateren dat:

- Alle partijen de urgentie voelen om tot een oplossing te komen en zich maximaal inspannen om tot een zorgvuldige transitie van de functies van het huidige BJZ te komen.
- De afgelopen weken veel voortgang is geboekt, maar er nog onvoldoende concrete afspraken zijn zodat alle BJZ's zich op korte termijn verantwoord voor kunnen bereiden op de situatie vanaf 2015.
- Gemeenten maximaal de ruimte moeten krijgen om lokaal of regionaal passende oplossingen te realiseren.
- De afspraken die nu gemaakt worden tussen gemeenten en BJZ er op gericht moeten zijn te verzekeren dat de noodzakelijke infrastructuur en medewerkers die daarvoor nodig zijn niet voor de uitvoering van het gedecentraliseerde jeugdstelsel verloren gaan.
- Alle partijen het er over eens zijn dat snelle duidelijkheid noodzakelijk is.
- Een 'koude' sanering van de BJZ's ongewenst is mede gezien de hoge maatschappelijke kosten die dit met zich brengt.
- BJZ's ook zelf actief aan de slag moeten blijven met zichzelf te transformeren en waar nodig te saneren en te innoveren.

Afspraken per bestuurlijke partner

De gemeenten

- Gemeenten zullen zich maximaal inspannen om de deskundigheid die nu bij medewerkers van BJZ aanwezig is te behouden voor die taken die straks onder de verantwoordelijkheid van gemeenten vallen.
- Gemeenten nemen uiterlijk 28 februari 2014 in overleg met het BJZ in regionaal verband een bestuurlijk besluit met daarbij de garantie van de continuïteit van de benodigde functies van het huidige BJZ (AMK, toegang, crisis, JB en JR) en van de infrastructuur die noodzakelijk is om jeugdigen en ouders de continuïteit te kunnen bieden in 2015.

Het Rijk:

- Het invoeringsbudget voor gemeenten / VNG in 2014 blijft op hetzelfde niveau als in 2013, zodat gemeenten zich adequaat kunnen voorbereiden op het nieuwe jeugdstelsel.
- Als gemeenten zelf geen afspraken maken met het BJZ over garanties voor de continuïteit van de functies die zij bij hen afnemen en er hiervoor geen stabiele infrastructuur is in 2015, dan treedt er een overgangsregeling in werking.
- De overgangsregeling houdt in dat gemeenten voor de benodigde functies (toegang, crisis, JB, JR en AMK) van de huidige Bureaus jeugdzorg, voor 2015 een budgetgarantie

moeten geven van minimaal 80% van het budget van het BJJ in 2014 aan de BJJ's en/ of hun rechtsoptvolgers (inclusief afspraken over overname van medewerkers).

- In deze overgangsregeling worden alle regio's genoemd die op 28 februari 2014 nog géén garanties hebben gegeven over continuïteit van de benodigde functies en de noodzakelijke infrastructuur in 2015.
- Het rijk neemt het initiatief ná 28 februari 2014 voor een afspraak met IPO en VNG om te bespreken hoe om te gaan met resterende frictiekosten voor de BJJ's.
- Door verevening binnen het totale te decentraliseren budget garandeert het rijk dat individuele gemeenten bij de meicirculaire 2014 minimaal 95% van het budget krijgen dat hen in december 2013 is toegezegd.

De provincies

- De provincies spreken de BJJ's aan om actief mee te werken aan de innovatie van de functies die vanaf 2015 onder verantwoordelijkheid van gemeenten worden uitgevoerd
- De provincies spreken met de BJJ's af dat zij bindende afspraken maken met de LWI's over de continuïteit van de uitvoering van kindbeschermingsmaatregelen en jeugdclassering voor de cliënten waarvoor zij de maatregel op 1 januari 2015 uitvoeren (het zorgaanbod wordt niet in dit traject doorgenomen).
- De provincies zien er op toe en bevorderen dat:
 - BJJ's vóór 1 juni 2014 een transitieplan hebben opgesteld in overleg met de betrokken gemeenten. In dat plan moeten afspraken worden opgenomen over passende afbouwtermijnen, waarbij de continuïteit in 2014 en 2015 is geborgd.
 - Er overleg plaatsvindt tussen de gemeenten in regionaal verband en de BJJ's en de samenwerking tussen regio's indien één BJJ te maken heeft met meerdere regio's.
 - De gemeenten zoveel mogelijk betrokken worden bij de uitvoering van de functies van de BJJ's in 2014. Zo kunnen zij de besluitvorming over de zorgtoewijzing aan gemeenten (indicatie) mandateren, zodat de BJJ's al de mogelijkheid hebben om in 2014 het personeel dat zich met deze taken bezig houdt te stimuleren om ander werk te zoeken.
- Het Rijk en het IPO bespreken met elkaar op welke andere wijze zij de BJJ's kunnen ondersteunen.

Tot slot

Met deze afspraken zijn de voorwaarden geschapen om de continuïteit van de functies van BJJ en de noodzakelijke infrastructuur te borgen en maximaal de ruimte te geven voor de inpassing van deze functies in regionale gemeentelijke plannen voor transitie en transformatie.

ⁱ In artikel 12.4 van de Jeugdwet staat dat het college en de gemeenteraad zich tijdig en adequaat voorbereiden op hetgeen waarvoor zij verantwoordelijk zijn en daarbij in het bijzonder waarborgen:

- a. de continuïteit van de verlening van jeugdhulp, de uitvoering van kindbeschermingsmaatregelen en jeugdclassering;
- b. de infrastructuur die noodzakelijk is om jeugdigen en ouders de continuïteit, bedoeld in onderdeel a, te kunnen bieden;
- c. een beperking van de frictiekosten, en
- d. het functioneren van advies- en meldpunten voor huiselijk geweld en kindermishandeling